

Lieta C-56/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 4. februāris

Iesniedzējtiesa:

Verwaltungsgerichtshof Baden–Württemberg (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 30. janvāris

Prasītājs un apelācijas sūdzības iesniedzējs:

AR

Atbildētāja un atbildētāja apelācijas tiesvedībā:

Stadt Pforzheim

Pamatlietas priekšmets

Norādes par vadīšanas aizliegumu iekļaušana ārvalstu vadītāja apliecībā, saderība ar Savienības tiesībām

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Savienības tiesību interpretācija, LESD 267. pants

Prejudiciālais jautājums

Vai ar Savienības tiesībām, it īpaši ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/126/EK (2006. gada 20. decembris) par vadītāju apliecībām (OV L 403, 18. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Komisijas Direktīvu (ES) 2018/933 (2018. gada 29. jūnijs), ar ko labo vācu valodas versiju Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2006/126/EK par vadītāju apliecībām (OV L 165, 35. lpp.), netiek pieļautas tādas valsts tiesību normas, saskaņā ar kurām, pieņemot lēmumu par vadīšanas tiesību atņemšanu Direktīvas 2006/126/EK

11. panta 4. punkta otrās daļas izpratnē, personas, kuras pastāvīgā dzīvesvieta nav valsts teritorijā, citā dalībvalstī izdotā Kopienas vadītāja apliecība ir nekavējoties jāiesniedz valsts lēmējīestādei, lai tā uz vadītāja apliecības varētu ietvert norādi par transportlīdzekļa vadīšanas aizliegumu valsts teritorijā; šāda norāde par vadīšanas aizliegumu parasti tiek veikta uz Kopienas vadītāja apliecības izvietojot ar sarkanu, slīpu svītru pārsvītrotu “D” 13. informācijas laukā (piemēram, uzlīmes veidā)?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/126/EK (2006. gada 20. decembris) par vadītāju apliecībām (pārstrādāta versija) (OV 2006, L 403, 18. lpp.)

Atbilstošās valsts tiesību normas

Straßenverkehrsgesetz [Ceļu satiksmes likums], 3. pants

Fahrerlaubnis-Verordnung [Noteikumi par tiesībām vadīt transportlīdzekli], 46. un 47. pants

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītājs ir Austrijas pilsonis, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir Austrijā. 2008. gada 29. augustā viņš Austrijā ieguva A un B kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības.
- 2 2014. gada 26. jūnijā prasītājs uz koplietošanas ceļa Vācijā vadīja transportlīdzekli, lai gan tobrīd viņš atradās marihuānas ietekmē.
- 3 Ar 2015. gada 10. augusta lēmumu Pforcheimas [*Pforzheim*] pilsētas par vadītāja apliecībām atbildīgā iestāde viņam atņēma Austrijas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības attiecībā uz Vācijas Federatīvās Republikas teritoriju. Vienlaikus tā lūdza viņam nekavējoties, vēlākais līdz 2015. gada 28. augustam, iesniegt Austrijas vadītāja apliecību, lai uz vadītāja apliecības norādītu tās derīguma zaudēšanu Vācijas Federatīvajā Republikā, uzlīmējot sarkanu, slīpi pārsvītrotu “D” (tā saucamā “norāde par vadīšanas aizliegumu”). Gadījumā, ja šis pienākums netiktu izpildīts, tā brīdināja, ka par izpildi atbildīgās personas veiks vadītāja apliecības atņemšanu uz pagaidu laiku, norādot, ka vadītāja apliecība pēc norādes par vadīšanas aizliegumu iekļaušanas tiks atkal izsniegta.
- 4 Prasītāja sūdzība par 2015. gada 10. augusta lēmumu tika noraidīta. Pēc tam celtā prasība pirmajā instancē tika noraidīta kā nepamatota. Iesniedzējtiesā iesniegtā apelācijas sūdzība ir vērsta vienīgi pret lūgumu iesniegt vadītāja apliecību, kā arī pret brīdinājumu par vadītāja apliecības atņemšanu. Turpretim Austrijas vadītāja

apliecības derīguma anulēšana attiecībā uz Vācijas Federatīvās Republikas teritoriju ir kļuvusi galīga un nav apelācijas tiesvedības priekšmets.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 5 Prasītājs uzskata, ka 2015. gada 10. augusta lēmumā noteiktais pienākums iesniegt savu vadītāja apliecību norādes par vadīšanas aizliegumu iekļaušanai, nesot saderīgs ar Savienības tiesībām. Direktīvas 2006/126 2. panta 1. punktā esot paredzēta dalībvalstīs izsniegtu vadītāja apliecību savstarpēja atzīšana bez jebkādam formalitātēm. Vadītāju apliecību izsniegšana un izmaiņu veikšana esot vienīgi dzīvesvietas valsts uzdevums, kā tas izriet, piemēram, no šīs direktīvas 2. panta 2. punkta, 7. panta 1. punkta e) apakšpunkta un 3. punkta b) apakšpunkta, 11. panta 1., 2. un 3. punkta, 12. panta, kā arī I pielikuma 3. punkta (par 13. un 14. informācijas lauku) un 4. punkta a) apakšpunkta. Ja arī visas pārējās dalībvalstīs varētu veikt izmaiņas vadītāja apliecībā, piemēram, uzlīmējot norādi par vadīšanas aizliegumu, tad tas būtu pretrunā vadītāja apliecību savstarpējas atzīšanas principam un Direktīvā 2006/126 izvirzītajam mērķim izveidot vienotu Kopienas parauga vadītāja apliecību (piemēram, Direktīvas 2006/126 ceturtais un sešpadsmitais apsvērums, kā arī 1. panta 1. punkts).
- 6 Esot jāuzskata, ka Direktīvas 2006/126 pieņemšanas brīdī šī problēma esot bijusi zināma. It īpaši pierobežas teritorijās jau sen pastāvējis fenomens, ka konkrētā dalībvalstī dzīvojošas personas tikai pagaidu uzturēšanās laikā citā dalībvalstī veic ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu, kas saskaņā ar pēdējās minētās dalībvalsts tiesību normām izraisa transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanu. Tomēr Direktīvā 2006/126 neesot paredzēta nekāda tikai pagaidu uzturēšanās dalībvalsts kompetence veikt ierakstus jaunajā Kopienas parauga vadītāja apliecībā. Tas nozīmējot tikai to, ka šādi ieraksti nav pieņemami no Savienības tiesību viedokļa.
- 7 Arī visaptverošās tiesību normas par vadītāja apliecības, kas ir plastmasa karte, aizsardzību pret viltošanu (piemēram, Direktīvas 2006/126 3. pants un I pielikuma 1. un 2. punkts) saskaņā ar to jēgu un mērķi nepieļaujot to, ka šajā plastmasas kartē ietvertā informācija tiktu izmainīta, tikai pagaidu uzturēšanās dalībvalstij iekļaujot papildu informāciju vai nu pastāvīgi, vai arī (viegli atkal noņemamas) uzlīmes veidā. Turklāt esot jāņem vērā arī tas, ka saskaņā ar Direktīvu 2006/126 vadītāja apliecības 13. informācijas lauks esot rezervēts šajā ziņā kompetentās dalībvalsts ierakstiem un ka jau veikts šīs dalībvalsts ieraksts arī nevar tikt vienkārši "aizlīmēts".
- 8 Papildus esot jānorāda, ka pienākuma iesniegt vadītāja apliecību izpilde radot prasītājam ievērojamus naudas un laika ieguldījumus, ierobežojot viņa pārvietošanās brīvību un vēlāk praksē varot radīt nopietnas problēmas, ja, piemēram, citā dalībvalstī veiktas ceļu satiksmes pārbaudes laikā tur esošajiem drošības dienesta darbiniekiem rastos nesapratne tiem nezināma ieraksta vadītāja apliecībā dēļ. Ņemot vērā šos apgrūtinājumus un neērtības, šajā ziņā būtu bijušas nepieciešamas skaidri formulētas tiesību normas, kas Direktīvā 2006/126 tomēr

neesot ietvertas. Labākajā gadījumā pastāvot iespēja, ka vadītāja apliecības izdevēja dalībvalsts vai uzņēmēja dalībvalsts, izmantojot Direktīvas 2006/126 15. pantā paredzēto savstarpējo palīdzību, veic attiecīgu ierakstu vadītāja apliecībā un šajā ziņā, ja nepieciešams, izdod jaunu vadītāja apliecību.

- 9 Katrā ziņā, veicot ceļu satiksmes pārbaudi dalībvalstī, esot vienkārši elektroniski pārbaudīt, vai attiecīgajai personai ir tiesības vadīt transportlīdzekli šajā dalībvalstī. Ar to saistītais papildu laika patēriņš esot neliels.
- 10 Atbildētāja norāda, ka 2015. gada 23. aprīļa spriedumā lietā *Aykul* (C-260/13, EU:C:2015:257) Tiesa ir nospriedusi, ka arī dalībvalsts, kurā vadītāja apliecības turētājam nav pastāvīgās dzīvesvietas, saskaņā ar Direktīvas 2006/126 11. panta 4. punkta otro daļu ir tiesīga atteikties atzīt vadītāja apliecības derīgumu tās teritorijā izdarīta pārkāpuma dēļ. Turklāt Tiesa esot uzsvērusi šāda pasākuma nozīmīgumu ceļu satiksmes drošībai.
- 11 Norāde par vadīšanas aizliegumu, kas esot jāiekļauj vadītāja apliecībā pēc tās derīguma anulēšanas valsts teritorijā, no Vācijas likumdevēja viedokļa esot nepieciešams pasākums, jo tam ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu efektīvu lēmuma par vadīšanas tiesību atņemšanu izpildi Direktīvas 2006/126 11. panta 4. punkta otrās daļas izpratnē. Turklāt no Direktīvas 2006/126 pieņemšanas vēstures un apsvērumiem izrietot, ka tās mērķis bija galvenokārt sekmēt pārvietošanās brīvību, brīvību veikt uzņēmējdarbību un ceļu satiksmes drošību. Šos mērķus varētu sasniegt tikai tad, ja Eiropas vadītāja apliecība nezaudētu savu kā tiesību apliecinoša dokumenta funkciju. Taču tas tā būtu gadījumā, ja kontroles iestāde transportlīdzekļu vadīšanas tiesību statusu varētu konstatēt, nevis pamatojoties uz vadītāja apliecību, bet gan tikai ar papildu, laikietilpīgām pārbaudes darbībām. Līdz ar to esot jāuzskata, ka Direktīvā 2006/126 šajā ziņā esot neapzināta regulējuma nepilnība, kas ir analogiski novēršama.
- 12 Tā kā Direktīvā 2006/126 ir paredzēta iespēja uzņēmējai dalībvalstij izdarīt izmaiņas vadītāja apliecībā, ko izsniegusi cita dalībvalsts (piemēram, I pielikuma 3. punkts [attiecībā uz 13. informācijas lauku] un 4. punkta a) apakšpunkts), arī šajā situācijā nevar uzskatīt, ka izmaiņu veikšana, piemēram, uzlīmes veidā būtu tiesību normu par aizsardzību pret viltošanu pārkāpums. Turklāt prasītājs netiktu apgrūtināts, ja dokumenta aizsardzība pret viltošanu tiktu samazināta tādējādi, ka uzlīme ar viņam nelabvēlīgo saturu atkal varētu tikt noņemta.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 13 Vācijas par vadītāja apliecībām atbildīgās iestādes rīkojums, kuru apstrīd prasītājs, tai iesniegt Austrijas vadītāja apliecību norādes par vadīšanas aizliegumu iekļaušanai, atbilst Ceļu satiksmes likuma 3. pantam, skatot to kopsakarā ar Noteikumu par tiesībām vadīt transportlīdzekli 46. un 47. pantu. Tomēr ir iespējams, ka šīs valsts tiesību normas ir pretrunā Savienības tiesībām, it īpaši Direktīvai 2006/126.

- 14 To, vai tas tā ir, nevar viegli izsecināt no Tiesas līdzšinējās judikatūras. Atšķirībā no gadījuma, kuru tiesa izsprieda 2015. gada 23. aprīļa spriedumā lietā *Aykul* (C-260/13, EU:C:2015:257), šeit nav runa par lēmumu par vadīšanas tiesību atņemšanu likumību saskaņā ar Direktīvas 2006/126 11. panta 4. punkta otro daļu, jo tas šobrīd jau ir kļuvis galīgs, bet gan par no tā izrietošo jautājumu, vai dalībvalstij, kas ir pieņēmusi lēmumu par vadīšanas tiesību atņemšanu tās teritorijā izdarīta pārkāpuma dēļ, arī tad ir tiesības citas dalībvalsts izsniegtā vadītāja apliecībā izvietot attiecīgu norādi par vadīšanas aizliegumu, ja vadītāja apliecības turētājam dalībvalstī, kas ir pieņēmusi lēmumu par vadīšanas tiesību atņemšanu, nav pastāvīgās dzīvesvietas Direktīvas 2006/126 12. panta izpratnē.
- 15 Galvenos argumentus par un pret šādu tiesību esamību puses jau ir izklāstījušas. Tā kā praksē šādi faktiskie apstākļi varētu būt bieži sastopami, apstākļi, ka attiecīgās tiesības nav skaidri iestrādātas, visumā liecina, ka tās Direktīvā nav paredzētas. Turklāt, ņemot vērā ar šādu izmaiņu vadītāja apliecībā veikšanu saistīto iejaukšanos dalībvalsts, kas izsniedz vadītāja apliecību, suverēnajās tiesībās un attiecīgā vadītāja apliecības turētāja pamatbrīvībās, rodas jautājums, vai nav nepieciešams skaidrs Eiropas mēroga tiesiskais regulējums, lai varētu pieņemt šādu tiesību esamību.
- 16 Par labu šādām tiesībām savukārt liecina apstākļi, ka tikai pagaidu uzturēšanās dalībvalstij saskaņā ar Direktīvas 2006/126 11. panta 4. punkta otro daļu principā ir tiesības par tās teritorijā izdarītu pārkāpumu anulēt vadītāja apliecības derīgumu valsts teritorijā. Attiecīgas norādes par vadīšanas aizliegumu iekļaušana vadītāja apliecībā ir tikai šī lēmuma par vadīšanas tiesību atņemšanu izpildes pasākums. Katrā ziņā tas nav ceļu satiksmes drošības interesēs, ja vadītāja apliecības turētājs pēc pieņemta lēmuma par vadīšanas tiesību atņemšanu ceļu satiksmes pārbaudē, uzrādot savu vadītāja apliecību, var radīt priekšstatu par patiesībā neesošām tiesībām piedalīties valsts ceļu satiksmē.
- 17 Problēmas risinājums varētu būt arī tāds, ka no Direktīvas 2006/126 15. panta tiek atvasināts stingrs vadītāja apliecības izdevējas vai pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts pienākums pēc tikai pagaidu uzturēšanās dalībvalsts, kas pieņēmusi lēmumu par vadīšanas tiesību atņemšanu, lūguma, vadītāja apliecībā iekļaut attiecīgu norādi par vadīšanas aizliegumu. Tādējādi arī varētu tikt nodrošināts, ka vadītāja apliecības aizvietošanas (attiecīgā gadījumā pēc apgalvotas vadītāja apliecības nozaudēšanas) vai atjaunošanas gadījumos ieraksts attiecībā uz norādi par vadīšanas aizliegumu saglabātos.
- 18 Iesniedzējtiesa uzskata, ka tādiem starptautisko līgumu noteikumiem kā tiem, kas ir ietverti Konvencijā par ceļu satiksmi, šajā lietā nav nozīmes.